

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ**

Έδρα: Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Π.Ε. Φθιώτιδας, Πλατεία Διάκου, Λαμία, 35100
e-mail: somatio.domon.ggif@gmail.com T: 6974993259 (Ιωάννα Σκυλίτση)

Σχόλια και παρατηρήσεις επί του ΕΣΔΙΦ 2021-2025

Το νέο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (2021-2025) βασίζεται σε τέσσερις θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας, καθένας εκ των οποίων επικεντρώνεται σε μια συγκεκριμένη διάσταση των πολιτικών ισότητας των φύλων. Με αυτό τον τρόπο επιχειρεί την οριζόντια ενσωμάτωση της οπτικής του φύλου (gender mainstreaming) στις τομεακές πολιτικές, όλων των Υπουργείων, με την ένταξη δράσεων που προωθούν την ισότητα των φύλων σε όλες τις σχεδιαζόμενες πολιτικές.

Οι τέσσερις Άξονες Προτεραιότητας είναι:

- Πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας για την προστασία των γυναικών από την άσκηση κάθε μορφής βίας και τη σημασία της ευαισθητοποίησης των φορέων και των πολιτών.
- Ισότιμη συμμετοχή γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων/ ηγετικούς ρόλους με σκοπό την ενεργοποίηση των γυναικών και των κοριτσιών για τη συμμετοχή τους στα κοινά και την προετοιμασία κάλυψης θέσεων ευθύνης.
- Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας για την ενίσχυση της γυναικείας εργασίας και επιχειρηματικότητας και την εναρμόνιση της επαγγελματικής και της προσωπικής ζωής.
- Ενσωμάτωση διάστασης φύλου σε τομεακές πολιτικές, προκειμένου να αναδειχθούν τα οφέλη της για όλους τους εμπλεκόμενους, την κοινωνία, την οικονομία και την ανάπτυξη.
- Στο πλαίσιο της διαβούλευσης του ΕΣΔΙΦ, το Πανελλήνιο Σωματείο Εργαζομένων στο Δίκτυο Δομών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, προσανατολισμένο παραγωγικά στην ενίσχυση των γυναικών και την επίτευξη της ισότητας μεταξύ των φύλων καταθέτει τις κάτωθι παρατηρήσεις:

▪ Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών:

Γίνεται αναφορά ως πρόταση κατά την συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου Ισότητας των Φύλων (σελ.12 ΕΣΔΙΦ) και δεν συμπεριλαμβάνεται πουθενά στα επιμέρους προγράμματα των Υπουργείων στη συνέχεια. Ιδίως, κατά τη συνεισφορά του Υπ. Δικαιοσύνης στο ΕΣΔΙΦ δεν γίνεται καμία αναφορά στην εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών, οι οποίοι διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην εξέλιξη των περιπτώσεων έμφυλης βίας που οδηγούνται στα αστικά και ποινικά δικαστήρια, αλλά και γενικότερα σε υποθέσεις που αφορούν το οικογενειακό δίκαιο καθώς πρόκειται για ένα πεδίο που παρουσιάζονται συχνά έμφυλες ανισότητες.

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ**

Έδρα: Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Π.Ε. Φθιώτιδας, Πλατεία Διάκου, Λαμία, 35100

e-mail: somatiodomon.ggif@gmail.com T: 6974993259 (Ιωάννα Σκυλίτση)

Επίσης, απουσιάζει αναφορά για σύσταση Οικογενειακών Δικαστηρίων, ως πλέον αρμόδια για την εκδίκαση υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας, με τη συνδρομή εξειδικευμένων κοινωνικών επιστημόνων.

Το Υπουργείο Εσωτερικών βέβαια προτείνει την Δράση 1.1.5. για την εφαρμογή της σύμβασης της Κων/πόλης που αφορά στην επιμόρφωση των στελεχών του Δημοσίου για την βία κατά των γυναικών (αφορά στο σύνολο της δημόσιας διοίκησης). Ωστόσο, στην πράξη είναι σπάνιο φαινόμενο η συμμετοχή δικαστικών λειτουργών στα επιμορφωτικά προγράμματα του ΕΚΔΔΑ και κρίνουμε σημαντική την εκπόνηση στοχευμένου προγράμματος για τις ανάγκες του εν λόγω κλάδου που εφαρμόζει εν τέλει και τη σχετική νομοθεσία.

Ομοίως κρίνεται σημαντική η εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε σχέση με τον παράγοντα φύλο και για άλλους κλάδους του δημοσίου, όπως π.χ. τον ΟΑΕΔ, όπου στη σελίδα 36 αναγνωρίζεται αδυναμία όσον αφορά τις συμβουλευτικές υπηρεσίες, τους επαγγελματίες υγείας του δημοσίου αλλά και ιδιωτικού τομέα μέσω των τοπικών συλλόγων επαγγελματιών.

Ομοίως κρίνεται σημαντική η συνεχής εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε σχέση με τον παράγοντα φύλο και στα μέλη των Δημοτικών και Περιφερειακών Επιτροπών Ισότητας Φύλων.

- Σε ό,τι αφορά το στόχο 1.3 «Ενίσχυση και αναβάθμιση Δικτύου δομών για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών»:

Είναι ενδιαφέρον ότι κατά το χρονικό εύρος του ΕΣΔΙΦ αναμένεται η λήξη του χρηματοδοτικού προγράμματος για τις δομές του δικτύου. Παρόλα αυτά, δεν υπάρχει αναφορά/πρόβλεψη για τη χρηματοδότηση των δομών, με μόνη την αναφορά για την εκπόνηση πλάνου μετάβασης και βιωσιμότητας, την ίδια στιγμή που ο εν λόγω στόχος περιλαμβάνει την ενίσχυση του δικτύου, την αναβάθμιση των δομών και την επέκταση του δικτύου. Προτείνεται, η όποια αναφορά/πρόβλεψη να περιλαμβάνει τη διατήρηση του υπάρχοντος -σχεδόν δεκαετούς- έμπειρου και καταρτισμένου προσωπικού. Επίσης επιβάλλεται η κατάλληλη αρωγή των δήμων για την πλήρη στελέχωση των δομών όπου υπάρχουν κενά, την υλικοτεχνική κάλυψη και την ενίσχυση συνεργιών και συμπράξεων. Κρίνεται επίσης επιτακτική η περαιτέρω ανάπτυξη του Δικτύου Δομών, με στόχο τη λειτουργία υποστηρικτικών δομών, ήτοι Συμβουλευτικών Κέντρων, σε όλους τους νομούς της επικράτειας.

- Σε ό,τι αφορά τη Δράση 4.4.1: Ένταξη της διάστασης του φύλου σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (εκπαίδευση ευαίσθητη στο φύλο):

Προτείνεται η συνεργασία της εκπαιδευτικής κοινότητας με στελέχη του Δικτύου δομών για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, που έχουν εμπειρία στην πραγματοποίηση δράσεων για το φύλο και την έμφυλη βία στην εκπαίδευση. Μέσα από αυτή της συνεργασία αναμένεται και η δυνατότητα πραγματοποίησης δράσεων για τις διαφυλικές σχέσεις που να είναι εφαρμόσιμες τοπικά, λαμβάνοντας υπόψη το

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ**

Έδρα: Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Π.Ε. Φθιώτιδας, Πλατεία Διάκου, Λαμία, 35100

e-mail: somatio.domon.ggif@gmail.com T: 6974993259 (Ιωάννα Σκυλίτση)

επίπεδο ευαισθητοποίησης των τοπικών κοινωνιών και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Σε αυτό το πεδίο προτείνονται και η παροχή εγκεκριμένων οδηγιών στα στελέχη του δικτύου και στους/στις εκπαιδευτικούς για (βιωματικές) παρεμβάσεις στην εκπαίδευση στα πρότυπα των Κέντρων Πρόληψης και των Τοπικών Μονάδων Υγείας.

Σε ό,τι αφορά στο σύνολό του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025:

- Είναι ηχηρή η απουσία της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και η πρόβλεψη αντίστοιχων δράσεων. Στις δράσεις για τη «βελτίωση της θέσης των γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις» αναφέρεται η εθνική καταγωγή, η αναπηρία, η ηλικία, αλλά όχι η ταυτότητα φύλου, και μάλιστα ενώ η κυβέρνηση αναγγέλλει πρόγραμμα για τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+. Υπάρχει βέβαια αναφορά στην «διαφορετικότητα» χωρίς όμως να διευκρινίζεται τι περιλαμβάνει.
- Είναι επείγουσα η ανάγκη δημιουργίας καταφυγίων/προσωρινών καταλυμάτων για τις γυναίκες θύματα έμφυλης βίας που βρίσκονται σε φυγή, γεγονός που έχει αναδειχθεί από την έναρξη της λειτουργίας των δομών της ΓΓΟΠΙΦ και έγινε εντονότερο κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού λόγω της πανδημίας του Covid-19. Η ανάγκη αυτή προκύπτει από το γεγονός ότι οι γυναίκες για να εισαχθούν στους ξενώνες πρέπει να έχουν ιατρικές εξετάσεις και ειδικά κατά την περίοδο της πανδημίας οφείλουν να έχουν επιπλέον και αρνητικό μοριακό τεστ covid. Επίσης, γυναίκες που είναι σε φυγή θα ωφελούνταν από την ύπαρξη καταφυγίων καθώς θα μπορούσαν ακόμη και μετά τη μήνυση στο αστυνομικό τμήμα άμεσα να μεταφέρονται σε έναν ασφαλή χώρο μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία εισαγωγής στους Ξενώνες του Δικτύου. Η εμπειρία του πεδίου έχει δείξει ότι η αναμονή για την εύρεση ξενώνα φιλοξενίας, μέχρι την ολοκλήρωση των ιατρικών εξετάσεων, μπορεί να είναι χρονοβόρα και να αποτελέσει στρεσογόνο και ανασταλτικό παράγοντα για την απομάκρυνση της γυναίκας και των παιδιών της από το βίαιο περιβάλλον.
- Είναι εξαιρετικά μειωμένη η αναφορά δράσεων στήριξης και συμπερίληψης των γυναικών προσφυγισσών:

Η φιλοξενία και ένταξη των προσφυγισσών, και κυρίως των αναγνωρισμένων, στους ξενώνες του Δικτύου αποτελεί μείζον θέμα, καθώς πλέον η πλειονότητα των αιτημάτων φιλοξενίας αφορούν είτε σε γυναίκες μόνες τους είτε σε μονογονεϊκές οικογένειες αναγνωρισμένων προσφύγων, αιτούντων άσυλο ή χωρίς καθεστώς (χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα ή με απορριπτική απόφαση). Από αυτά όλα τα αιτήματα, οι περισσότερες περιπτώσεις παρουσιάζουν ένα ενιαίο προφίλ: είναι πολλά χρόνια στην Ελλάδα και έχουν περάσει από αρκετές δομές και προγράμματα είτε ως αιτούσες είτε ως αναγνωρισμένες. Το κύριο πρόβλημα είναι ότι μετά την πάροδο του επιτρεπόμενου χρονικού διαστήματος φιλοξενίας, δεν υπάρχει, πέρα από το μοναδικό πρόγραμμα HELIOS, άλλη δομή στην οποία μπορούν να παραπεμφθούν και παραμένουν άστεγες. Έτσι συχνά αυτές οι περιπτώσεις επιστρέφουν ξανά στα συμβουλευτικά κέντρα και αναφέρονται ως θύματα βίας πλέον

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ**

Έδρα: Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Π.Ε. Φθιώτιδας, Πλατεία Διάκου, Λαμία, 35100

e-mail: somatio.domon.ggif@gmail.com T: 6974993259 (Ιωάννα Σκυλίτση)

και αιτούνται φιλοξενίας σε ξενώνες. Εκείνη την στιγμή βέβαια το πρόβλημα τους είναι η αστεγία και όχι η βία των παρελθόντων ετών.

Προτείνουμε να δημιουργηθούν ειδικές δομές για τις προσφύγγισες (θύματα βίας ή/και πολλαπλών διακρίσεων) με όλο το απαραίτητο υποστηρικτικό πλαίσιο (επιτόπια διερμηνεία, εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, νομική στήριξη και εκπροσώπηση, ψυχολογική και κοινωνική στήριξη, απασχόληση παιδιών κ.λπ.). Αν δεν δημιουργηθούν τέτοιες δομές είναι απαραίτητο να στηριχθούν οι ξενώνες του Δικτύου ώστε να προσφέρουν ολοκληρωμένες και ποιοτικές υπηρεσίες στις γυναίκες πρόσφυγες και τα παιδιά τους. Συγκεκριμένα: α) Δυνατότητα επιτόπιας διερμηνείας σε όλες τις απαραίτητες γλώσσες, τόσο για την ψυχοκοινωνική τους στήριξη μέσα στους ξενώνες, όσο και κατά τις αναγκαίες παραπομπές τους σε υπηρεσίες υγείας και δικαστικές αρχές, β) Υποχρεωτικά μαθήματα ελληνικών, τα οποία θα προσφέρονται σε όλες τις πόλεις που εδρεύουν ξενώνες, καθώς η ελληνομάθεια αποτελεί προϋπόθεση για την ένταξή τους, γ) Δυνατότητα νομικής εκπροσώπησης από ΜΚΟ σε όλες τις πόλεις που εδρεύουν ξενώνες και με επάρκεια για όλες τις φιλοξενούμενες γυναίκες πρόσφυγες και δ) Δημιουργία ενός πλαισίου στήριξης (στεγαστικού, οικονομικού, προνοιακού) στο οποίο οι φιλοξενούμενες γυναίκες πρόσφυγες θα μπορούν να παραπέμπονται μετά το πέρας της δυνατότητας φιλοξενίας τους από δομές του Δικτύου

■ **Νομική αναγνώριση του όρου Γυναικοκτονία:**

Είναι αναγκαία η αναγνώριση και η χρήση του όρου γυναικοκτονία ως φαινόμενο της έμφυλης βίας με την προσθήκη ως βάση διακρίσεως στο άρθρο 82Α του Ποινικού Κώδικα και συγκεκριμένα να αναγνωριστεί η ανθρωποκτονία λόγω της διάκρισης με βάση το φύλο, η οποία σήμερα δεν γίνεται. Βάσει όσων ορίζει η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, προβλέπονται ειδικά μέτρα τα οποία είναι αναγκαία για την πρόληψη και προστασία των γυναικών από τη βία που βασίζεται στο φύλο και θεωρούνται διακριτική μεταχείριση σύμφωνα με τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, αλλά και με το Σύνταγμα. Ωστόσο, η γυναικοκτονία, δηλαδή η ανθρωποκτονία γυναίκας λόγω ειδικών χαρακτηριστικών που σχετίζονται με το φύλο και το ρόλο της, δεν ορίζεται από τον ισχύοντα ποινικό κώδικα ως διακριτό έγκλημα, ενώ δεν προβλέπεται πουθενά η τήρηση στατιστικών δεδομένων του φαινομένου από τις αρμόδιες αρχές (ΕΛ.ΑΣ). Επιπλέον με την νομική αναγνώριση του όρου γυναικοκτονία καθιερώνεται η ανθρωποκτονία των γυναικών εξαιτίας τους φύλου του και ως υπαρκτό φαινόμενο της κοινωνίας μας. Υπογραμμίζεται, ότι η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, την οποία η χώρα μας έχει κυρώσει με τον Ν.4531/2018 περιλαμβάνει ειδική αναφορά στη Σύσταση και τις γυναικοκτονίες και επιβάλλει τη λήψη ειδικών μέτρων για την πρόληψη, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, καταγραφή και τήρηση σχετικών στατιστικών. Η Ελλάδα υπέχει υποχρεώσεις διεθνούς δικαίου ως προς τη λήψη των ανωτέρω μέτρων, οι οποίες είναι νομικά δεσμευτικές.

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ**

Έδρα: Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Π.Ε. Φθιώτιδας, Πλατεία Διάκου, Λαμία, 35100
e-mail: somatio.domon.ggif@gmail.com T: 6974993259 (Ιωάννα Σκυλίτση)

- Κρίνεται επιτακτική η αναβάθμιση και ενίσχυση των ιατροδικαστικών υπηρεσιών ανά την επικράτεια, ώστε κάθε γυναίκα θύμα κακοποίησης να μπορεί να λαμβάνει την προβλεπόμενη υποστήριξη, σε κάθε νομό 24/7.
- Τέλος, είναι εξαιρετικά σημαντικό το σύνολο του ΕΣΔΙΦ να συγκεκριμενοποιηθεί ανά πεδίο δράσης, με αναφερόμενο τον τρόπο υλοποίησης, τον προϋπολογισμό και το σχετικό χρονοδιάγραμμα, καθώς στο παρόν δεν αποτυπώνονται τα παραπάνω, ώστε να μπορεί να ελέγχεται και να προχωρά στοχευμένα και επιτυχώς η πραγματοποίησή του.

Με εκτίμηση

Για το Δ.Σ.

Ιωάννα Σκυλίτση, Πρόεδρος,
Βάσια Μπάκου, Αντιπρόεδρος,
Ματθαίος Καργάκης, Γεν. Γραμματέας,
Μαρία Μπάκου, Ταμίας
Ντίνα Μενέκου, Μέλος